

NADA GROŠELJ¹

Trojanska vojna po Higinu

Higinove *Bajke* (*Fabulae*) ali *Genealogije* (*Genealogiae*), enega redkih mitoloških priročnikov iz antike, ki se je ohranil vsaj v obliki kasnejših povzetkov, smo natančneje predstavili že v zadnji številki *Monitorja ISH*.² Zato se v tokratnem prispevku osredotočamo na besedilo samo – na izbran niz smiselno povezanih mitoloških zgodb. Odločili smo se za tematiko trojanskega cikla, v izbor pa uvrstili zgodbe od spočetja lepe Helene do konca trojanske vojne (poznejše usode grških junakov torej niso več zajete); izpustili smo le tiste, ki se ne navezujejo neposredno na vojno, denimo pripovedi o Tántalu in njegovih potomcih, od katerih sta za trojansko vojno pomembna šele njegova pravnuka Agamémnon in Meneláj.

V zvezi s prevodom moramo opozoriti, da Higin – oziroma njegov epitomator – kot latinski pisec označuje like s polatinjenimi ali kar latinskimi imeni. Kadar gre pri takšni priredbi zgolj za zamenjavo grške končnice z latinsko ali še za kako manjšo spremembo (na primer grški *Peiríthoos* in latinski *Pirithous*), pri slovenskem prečrkovanju vendarle upoštevamo pravila za slovenjenje grških imen. Kadar pa se grško ime in njegova latinska različica bistveno razlikujeta, tudi sami uporabimo latinsko različico (denimo ime “Minêrva” namesto “Aténa”), le Odisêjevo ime slovenimo po izvorni grški obliki, ker je ta v slovenski kulturi mnogo prepoznavnejša od latinske različice “Ulíks”.

77. LEDA

Jupiter se je spremenil v laboda in ob reki Evrótas legel k Téstijevi hčerki Ledi. Rodila mu je Póluksa in Héleno, Tindáreju pa Kástorja in Klitajmnéstro.

78. TINDAREJ

Ójbalov sin Tindárej je s Testijevo hčerjo Ledo spočel Klitajmnestro in Heleno.³

¹ Dr. Nada Grošelj je samostojna prevajalka. E-naslov: nada-marija.groselj@guest.arnes.si.

² Gl. N. Grošelj (2007), “Antiopina zgodba v Higinovih *Bajkah*“, *Monitor ISH*, 9/1, 181–191.

³ *Klitajmnestro in Heleno*: Ta pripoved se ne ujema s prejšnjo, 77. zgodbo, po kateri je Helena Zevsova/Jupitrova hči. O očetovstvu Ledinih otrok je krožilo več različic: za Jupitrovega otroka je največkrat veljala Helena, nato pa bodisi oba Dioskura ali le



NADA GROŠELJ

Klitajmnestro je dal v zakon Atrêjevemu sinu Agamemnonu, medtem ko se je za Helenino roko zaradi njene lepote potegovalo veliko snubcev iz različnih mest. Ker je Tindareja skrbelo, da bo Agamemnon zavrgel njegovo hčer Klitajmnestro, vrhu tega pa se je bal kakega spora, se je na Odisejev nasvet zavezal s prisego⁴ in prepustil v presojo Heleni, naj položi venec na glavo tistemu, s katerim se hoče omožiti. Ovenčala je Menelája. Tako jo je Tindarej poročil z Menelajem in mu na smrtni postelji zapustil svoje kraljestvo.⁵

79. HELENA

Tezêj, sin Ajbêja in Pitêjeve hčere Ájtre, je skupaj z Iksíonovim sinom Pejritoom ugrabil Tindarejevo in Ledino hčerko Heleno še kot deklčo, ko je darovala v Dianinem svetišču. Odvedla sta jo v Atene,⁶ v okraj atiške pokrajine. Ko je Jupiter videl,⁷ da v svoji veliki predrznosti sama silita v nevarnost, jima je v sanjah velel, naj od Plútona oba zahtevata Prozêrpino za Pejritoovo ženo. Toda ko sta se prek tájnarskega polotoka⁸ spustila v podzemlje in povedala Plutonu, čemu sta prišla, so ju Furije vrgle na tla in dolgo mrcvarile. Ko je prišel v podzemlje Herkul, da bi odpeljal troglavega psa,⁹ sta ga prosila za pomoč in po uspešnih pogajanjih s Plutonom ju je izpeljal živa in zdrava. Zaradi Helene pa sta šla njena brata Kastor in Poluks v vojno. Zajela sta Tezejevo mater Ajtro in Pejritoovo sestro Fizadijo¹⁰ ter ju podarila sestri za služabnici.

[...]

Polidévk/Póluku. Znana je tudi pripoved, da so se zaradi labodje podobe, v kateri se je Jupiter približal Ledi, Helena in Dioskura rodili iz jajca.

⁴ *se je ... zavezal s prisego*: V običajni različici zgodbe Tindarej s prisego ne zaveže sebe, ampak snubce: obljubiti morajo, da bodo Heleninemu soprogu, kdor koli že bo, priskočili na pomoč, če bi mu kdo povzročal težave zaradi poroke (Apolodor, *Biblioteka* 3, 131–133).

⁵ *svoje kraljestvo*: Šparto.

⁶ *v Atene*: po drugi različici v Afidne (*Bibl.* 3,128).

⁷ *Ko je Jupiter videl ...*: Detajl o lažnivi sanjski prikazni najdemo zgolj pri Higinu.

⁸ *prek tájnarskega polotoka*: Tajnar (zdaj Rt Matapan) je najjužnejši peloponeški rt. V bližini ostankov tamkajšnjega Pozêjdonovega svetišča je votlina, v kateri je bil po antičnih predstavah eden od vhodov v podzemlje.

⁹ *troglavega psa*: Kêrbera.

¹⁰ *Fizadijo*: V izvorniku stoji *Phisadie*, medtem ko se v 92. zgodbi pojavi oblika *Thisadie* "Tizadija"; Higin sploh pogosto zamenjuje *th-* in *ph-*. Drugi viri tega lika ne omenjajo.



81. HELENINI SNUBCI

Antiloh, Askálaf, Ajánt Oilêjec,¹¹ Amfímah, Ankáj,¹² Jálmen,¹³ Agapénor, Ajánt Telamonijec,¹⁴ Klítij Kiáne,¹⁵ Meneláj, Pátroklos, Dioméed, Penélej, Fémij, Nirêj, Polipójt, Elefénor, Evmél, Sténel, Tlepólem, Proteziláj, Podalêjrij, Evrípil, Idomenêj, Leontêj, Tálpij, Poliksen, Prótoos, Menestêj, Maháon, Toánt, Odisêj, Fejdíp, Merión, Méges, Filoktét; stari pisci navajajo še druga imena.

[...]

89. LAOMEDONT

Zgodba pripoveduje, da sta Trojo obdala z obzidjem Neptún in Apólón. V zame-no se je kralj Laomedónt zaobljubil, da jima bo žrtvoval vso drobnico, kar se je bo tistega leta skotilo v njegovem kraljestvu, vendar je obljubo iz lakomnosti požrl. (Po besedah drugih naj bi jima obljubil zlato.) Zato je Neptun poslal nad Trojo morsko pošast. Kralj je po odposlancih prosil za nasvet Apolona, toda razsrjeni bog je odgovoril, da se bo kuga¹⁶ končala, če bodo darovali pošasti zvezane trojan-ske deklice. Ko jih je že veliko končalo v njenem žrelu, je padel žreb na Hezióno. Privezali so jo na čeri, a prav tedaj sta prišla v Trojo Hérkul in Télamon, name-njena v Kólhido z Argonavti. Pošast sta pokončala in vrnila Hezióno očetu z dogovorom, da jo bosta ob vrnitvi odpeljala s seboj v domovino, poleg nje pa tudi konje, ki so znali hoditi po vodni gladini in po vrhu klasja. Toda Laomedont je

¹¹ *Ajánt Oilêjec*: Oilejev sin in poveljnik Lokrijcev, imenovan tudi Ajant Mali.

¹² *Ankáj*: Po 97. razdelku naj bi šel nad Trojo "Agapénor, sin Ankája", ki ga Apolodor v *Biblioteki* 3,129 omenja med Heleninimi snubci. Sklepamo lahko, da je Higin v izvirnem besedilu tudi v gornjem (81.) razdelku navajal poleg imen grških junakov še njihove rodovnike, pri krajsanju pa je v tem primeru poleg sinovega imena pomotoma ostalo tudi očetovo.

¹³ *Jálmen*: Prvotna različica besedila vsebuje neznano ime *Blanirus*.

¹⁴ *Ajánt Telamonijec*: Télamonov sin in kralj na otoku Salamína, imenovan tudi Ajant Veliki.

¹⁵ *Klítij Kiáne*: Tega snubca ne poznamo iz drugih virov. Pridevek "Kiane" morda označu-je njegov izvor, ker so nosile imena, izpeljana iz grškega pridevnika *kyáneos* "temno moder, sinji", razne vode in tudi otoki.

¹⁶ *kuga*: morda zgolj oznaka za pustošenje morske pošasti, morda pa sled različice, ki jo prinaša Apolodor v *Biblioteki* 2,103–104 in jo je utegnilo vsebovati tudi neskrajšano Higinovo besedilo. Po tej naj bi kaznovala Laomedonta oba ogoljufana bogova: Pozêjdon/Neptun naj bi poslal nad Trojo morsko pošast, Apolon pa kugo.



NADA GROŠELJ

spet goljufal in jima ni hotel izročiti Hezione. Zato je Herkul opremil ladjevje in prišel zavzet Trojo. Laomedonta je ubil, kraljestvo pa predal njegovemu sinčku Podárku, ki je pozneje dobil ime Priám ἀπὸ τοῦ πρίασθαι [po tem, da je bil kupljen].¹⁷ Spet pridobljeno Heziono je prepustil za ženo Telamonu in rodila je sina Tevkra.

90. ŠTIRIINPETDESET PRIAMOVIIH SINOV IN HČERA¹⁸

Héktor, Deífob, Kebríon, Polidór, Hélen, Aleksánder, Hipozid,¹⁹ Antínoos, Agáton, Díos, Méstor, Lízida, Poliména, Askánij, Hirodamánt, Evágora, Drióps, Astínom, Polimét, Laódika, Etiónoma, Fegêja, Henikeja, Demnozija, Kasáandra, Filoméla, Polít, Tróil, Palájmon, Brisónij, Gorgítion, Protodamánt, Arét, Dólon, Hrómiij, Êrez, Hrizoláj, Demostea, Dóriklos, Hípaz, Hipêjroh, Lizianása, Ilíona, Nereída, Evánder, Pronáj, Arhémah, Hilag, Aksíon, Biánt, Hipótroh, Dejopit, Medúza, Hêro, Kreúza.

91. ALEKSANDER PARIS

Ko je imel Laomedontov sin Priam s Hékubo, Kisêjevo ali Dimántovo hčerjo, že lepo število otrok, je njegova noseča žena neko noč sanjala, da rojeva gorečo baklo, iz katere je prilezla množica kač.²⁰ Ko je opisala sanjsko prikazen razlagalcem sanj, so ji vsi do zadnjega zabičali, naj novorojeno bitje pokonča, da ne bo domovini v pogubo. Zato je Hekuba po porodu predala Aleksandra svojim spremljevalcem, naj ga ubijejo, toda ker se jim je smilil, so ga le izpostavili. Izpostavljenčka so našli pastirji, ga vzredili kot lastnega sina in mu dali ime Páris. Ko je odrasel, je imel za domačega ljubljenca bika. Nekoč pa je poslal Priam svoje može, naj privedejo kakega bika, da bi ga ponudil kot nagrado na pogrebnih igrah v Aleksandrovo čast. Prišli so in začeli voditi proč Parisovo žival. Paris jih je dohitel in vprašal, kam jo peljejo; povedali so, da jo bodo odpeljali Priamu kot nagrado za zmagovalca na Aleksandrovih pogrebnih igrah. Parisa je ljubezen

¹⁷ po tem, da je bil kupljen: Po Apolodorovi Biblioteki 2,136 je Herkul po zavzetju Troje Hezioni dovolil vzeti s seboj enega od ujetnikov. Izbrala je edinega preživelega brata, malega Podarka, in ga simbolično kupila s svojo tančico.

¹⁸ Štiriinpetdeset Priamovih sinov in hčera: Našteti so šestdeset.

¹⁹ Hipozid: Morda je mišljen Hipónoos ali Hipótoos, ki ju kot Priamova sinova omenja Apolodor v Biblioteki 3,151–153.

²⁰ množica kač: Medtem ko so Hekubine sanje o goreči bakli splošno znan motiv, najdemo dodatek o kačah zgolj pri Higinu.





do njegovega bika podžgala, da se je podal na tekmo in zmagal v vseh panogah, tudi nad svojimi brati. Deífob je v jezi izvlekel meč proti njemu, toda Paris je skočil na žrtvenik Jupitra Hišnega zaščitnika.²¹ Ko je Kasandra nato preroško označila, da je njihov brat, ga je Priam prepoznal in sprejel v palačo.

92. PARISOVA SODBA

Ko se je Tétida možila s Pelêjem, je Jupiter, tako pravijo, sklical na gostijo vse bogove razen Êride, se pravi Svaje. Ko se je pozneje nepričakovano pojavila, ji niso dovolili k mizi. Tedaj je od vrat zalučala med bogove jabolko in zaklicala, naj ga pobere najlepša. Júnóna, Venera in Minêrva so pričele braniti vsaka svoje čare in med njimi je izbruhnil hud prepir. Naposled je Jupiter velel Merkurju, naj jih odvede na goro Ido k Aleksandru Parisu in mu ukaže, naj razsodi on. Junona mu je obljubila, da bo, če razsodi v njen prid, zavladal nad vsemi deželami in obogatel bolj kot drugi, Minerva, da bo, če odide kot zmagovalka ona, postal najhrajši vseh smrtnikov in izvedenec v sleherni umetnosti, Venera pa je obetala, da mu bo dala v zakon Tindárejevo hčerko Héleno, najlepšo med vsemi ženami. Temu daru je dal Paris prednost pred prvima dvema in razsodil, da je najlepša Venera, zato sta se Junona in Minerva obrnili proti Trojancem. Na Venerino spodbudo je Aleksander ugrabil Heleno, ko je bil v gosteh pri Menelaju, jo odpeljal iz Lakedájmona v Trojo in živel z njo v zakonu. Skupaj z njo je odpeljal tudi njeni služabnici Ajtro in Tizadijo, ki sta ju ujela Kastor in Poluks ter ju podarila Heleni, čeprav sta bili nekoč kraljici.

93. KASANDRA²²

Kasándra, hči Priama in Hékube, je, tako pravijo, utrujena od igre zaspala v Apolonovem svetišču. Apolon je hotel leči k njej, vendar mu ni prepustila svojega telesa. Zato je poskrbel, da ji kljub pravilnim prerokbam nihče ni verjel.

²¹ Jupitra Hišnega zaščitnika: izvirno *Iuppiter Herceus* (gr. *Zeùs Herkeíos*), "Dvoriščni" Jupiter. To je bil vzdevek Jupitra, ki je imel kot hišni zaščitnik svoj žrtvenik na hišnem dvorišču.

²² *Kasandra*: Avtor je tu očitno združil dve zgodbi. Prvo najdemo denimo pri Ajshilu (*Agamemnon* 1202–1212): po tej naj bi Apolon podelil Kasandri preroški dar takrat, ko jo je poskušal zapeljati, toda ko ga je zavrnila, se ji je maščeval z usodo, da njenih prerokb nihče ni jemal resno. Po drugi zgodbi pa sta ona in njen brat Hélen še kot otroka zaspala v svetišču timbrájskega Apolona. Tam so se njunih čutil z jeziki dotaknile kače in od tlej sta imela dar prerokovanja.





NADA GROŠELJ

94. ANHIZ

Kot pravijo, se je Venera zaljubila v Asáarakovega sina Anhíza in legla z njim. Spočela je sina Enêja in Anhizu zabičila, naj tega ne razglaša ljudem. Nekoč pa je v krogu tovarišev ob rujni kapljici vendarle izblebetal skrivnost, zato ga je Jupiter udaril s strelo. Nekateri sicer trdijo, da je umrl naravne smrti.

95. ODISEJ

Ko sta Atrêjeva sinova Agamémnon in Meneláj sklicala grške voditelje na vojno in jih peljala oblegat Trojo, sta prišla na otok Ítaka k Laêrtovemu sinu Odisêju. Odiseju je bilo prerokovano, da se bo, če pojde nad Trojo, vrnil domov šele čez dvajset let, sam, brez tovarišev in brez prebite pare. Zato je ob novici o skorajšnjem prihodu odposlancev zaigral blaznost: nadel si je klobučevinasto čepico²³ in vpregel k plugu konja z volom. Toda Palaméd je ob tem prizoru posumil, da se pretvarja, zato je vzel iz zibelke njegovega sina Telémaha, mu ga nastavil pred plug²⁴ in rekel: "Nehaj se pretvarjati in se pridruži sklicani vojski!" Tedaj je Odisej obljubil, da bo prišel, toda Palamedu je bil odtlej sovražen.

96. AHIL

Ker je Nerêjeva hči Tetida vedela, da je njen in Pelejev sin Ahil zapisan smrti, če pojde nad Trojo, ga je izročila v varstvo kralju Likomédu na otoku Skíros. Kralj ga je varoval v krogu svojih mladih hčerk v dekliški opravi in pod drugim imenom; zaradi svetlih las so mu namreč deklice nadele ime "Pira", ker se v grščini "rusolas" reče *pyrrhós*. Ko pa so Ahajci izvedeli, da se skriva tamkaj, so poslali h kralju Likomedu odposlance s prošnjo, naj ga pošlje na pomoč Danajcem.²⁵ Kralj je tajil, da bi bil Ahil pri njem, in jim je dovolil preiskati palačo. Ker niso mogli dognati, kateri naj bi bil Ahil, je Odisej v veži palače razložil dekliška darila, med njimi pa tudi ščit in sulico, ter ukazal, naj na vsem lepem zatrobi trobentač in naj se razleže trušč in žvenket orožja. Misleč, da je pred vrati sovražnik, je Ahil strgal s sebe žensko obleko ter zgrabil ščit in sulico. Tako so ga prepoznali. Nato je obljubil Argejcem²⁶ pomoč in vojake, svoje Mirmidóne.

²³ klobučevinasto čepico: Bolnikom in blaznežem so zdravniki pokrivali glavo.

²⁴ zato je vzel ... mu ga nastavil pred plug: Avtor izpusti ključni podatek, da je Odisej obrnil plug proč od otroka in s tem izdal, da vendarle ni izgubil pameti.

²⁵ Ahajci ... Danajcem: tu sopomenki za Grke nasploh.

²⁶ Argejcem: V ožjem pomenu besede so "Argejci" prebivalci peloponeškega kraljestva Árgos, v širšem, ki je uporabljen tu, pa Grki nasploh.



97. KDO VSE JE ODRINIL NAD TROJO IN S KOLIKO LADJAMI²⁷

Atrejev in Aêropin sin Agamemnon iz Miken, s stotimi ladjami. Njegov brat Menelaj iz Miken,²⁸ s 60 ladjami. Amíntorjev sin Fójniks, Argejec,²⁹ s 50 ladjami. Pelejev in Tetidin sin Ahil z otoka Skiros, s 60 ladjami. Ahilov voznik Avtomedónt s Skirosa, z 10 ladjami. Menójtijev in Filomélin sin Pátroklos iz Ftije, z 10 ladjami. Ajánt, sin Télamona in matere Eribóje, s Salamíne, z 12 ladjami. Njegov brat Tévkker, sin Laomedóntove hčere Hezióna, z 12 ladjami. Laertov in Antiklêjin sin Odisej z Itake, z 12 ladjami. Dioméđ, sin Tidêja in Adrástove hčere Deípila, iz Arga, s 30 ladjami. Kapanêjev in Eváđnin sin Sténel iz Arga, s 25 ladjami. Ajánt, sin Oilêja in nimfe Réne, Lokrijec, z 20 ladjami. Néstor, sin Nelêja in <Amfíonove> hčere Hlóríde, iz Pila, z 90 ladjami. Njegov brat Traziméd, Evríđikin sin, iz Pila, s 15 ladjami. Nestorjev sin Antíloh iz Pila, z 20 ladjami. Evrípil, sin Evájmona in Ópis,³⁰ iz Orhómena, s 40 ladjami. Asklepíjev in Korónidin³¹ sin Maháon iz Tríke, z 20 ladjami. Njegov brat Podalêjrij, z 9 ladjami. Hêrkulov in Astíohin sin Tlepólem iz Miken, z 9 ladjami. Devkáliov sin Idomenêj s Krete, s 40 ladjami. Molov in Mélfidin sin Meríon s Krete, s 40 ladjami. Evmél, sin Adméta in Pélijeve hčere Alkéstide, iz Perájbijske,³² z 8 ladjami. Pojántov in Demonásin sin Filoktét iz Melibóje, s 7 ladjami. Hipáلكov³³ in Astêropin sin Penélej iz Bojotije, z 12 ladjami. Lakretov³⁴ in Kleobúlin

²⁷ *Kdo vse ... ladjami*: Besedilo je na več mestih pokvarjeno. To ne velja le za imena, ampak tudi za številke, saj se pogosto ne ujemajo niti s Homerjevim katalogom ladij (*Iliada* 2,484–759) niti s podatki pri drugih avtorjih, pa tudi s končnim seštevkom ne. V primerjavi s Homerjem včasih odstopajo navzgor, včasih navzdol, tako da ni mogoče odkriti metodičnega pristopa. Velike razlike so tudi v krajih, ki jih pripisujeta posameznim kontingentom *Iliada* in Higin, ter v razporeditvi snovi: v nasprotju s Homerjem, ki našteva kontingente po njihovi provenienci, jih namreč Higin deli po voditeljih. Homer, denimo, v verzih 2, 494–510 pove, da so imeli Bojočani pet voditeljev – Peneleja, Leita, Arkezilaja, Klonija in Protoenorja –, nato našteje bojotske kraje, od koder so prihajali borci, in naposled pove, da je bilo vseh bojotskih ladij petdeset. Nasprotno Higin pove za vsakega od peterih voditeljev, koliko ladij je imel pod seboj. Grških vodij marsikdaj niti ne razvrsti po provenienci: poveljniki iz Arga so na primer raztreseni po vsem besedilu.

²⁸ iz *Miken*: Kot Atrejev sin in Agamemnonov brat je bil Menelaj po rodu seveda res iz Miken, vendar ga običajneje povezujejo z njegovim kraljestvom Šparto.

²⁹ *Argejec*: tu v ožjem pomenu "iz Arga".

³⁰ *Ópis*: morda ena od petdesetih Nereid, omenjena v *Predgovoru* 8.

³¹ *Korónidin*: Asklepíjev običajno ne velja za Koronidinega soproga, temveč sina.

³² *Perájbijske*: severne Tesalije.

³³ *Hipáلكov*: Namesto imena Hipalk ponavadi najdemo različico Hipáلكim.

³⁴ *Lakretov*: V *Iliadi* 17,601–602 se Leitov oče imenuje Alekríon.





NADA GROŠELJ

sin Léit iz Bojotije, z 12 ladjami. Njegov brat Klónij iz Bojotije, z 9 ladjami. Areílikov³⁵ in Teobúlin sin Arkeziláj iz Bojotije, z 10 ladjami. Njegov brat Protoéonor iz Téspije,³⁶ z 8 ladjami. Likov in Pernidin sin Jálmen³⁷ iz Arga, s 30 ladjami. Njegov brat Askálaf iz Arga, s 30 ladjami. Ífitov in Hipólitin sin Shédij iz Arga, s 30 ladjami. Njegov brat Epístrof, prav tako iz Arga, z 10 ladjami. Kalhodóntov³⁸ in Imenarétin sin Elefénor iz Arga, s 30 ladjami. <Pétejev> sin Menestêj iz Aten, s 50 ladjami. Agapénor, sin Ankája in <Ios>, iz Arkadije, s 60 ladjami. Ktéatov sin Amfímah iz Élee, z 10 ladjami. Palántov in Dioméidin sin Évrit iz Arga, s 15 ladjami. Onezímahov sin Amarinkêj³⁹ iz Miken, z 19 ladjami. Agástenov in Pelóridin sin Políksen iz Ajtólíje, s 40 ladjami. Filêjev in Evstíohin sin Méges iz Dulíhija, s 60 ladjami. Andrájmonov in Górgidin⁴⁰ sin Toánt iz <Ítona>, s 15 ladjami. <Ífiklov sin Proteziláj iz Itona, z 20 ladjami.> Njegov brat Podárk, prav tako iz Itona, z 10 ladjami. Tentrédonov sin Prótoos iz Magnézije, s 40 ladjami. Okitov in Avrófitin sin Kíknos iz Arga, z 12 ladjami. Nirêj, sin Háropa in nimfe <Agláje>, iz Arga, s 16 ladjami. Tésalov in Halkíopin sin Ántif z Nízira, z 20 ladjami. Pejritoov in Hipodamêjin sin Polipójt iz Arga, z 20 ladjami. Korónov sin Leontêj iz Síkiona, z 19 ladjami. Téstorjev sin Kalhánt iz Miken, videc. Dánaov sin Fókos, graditelj. Evribát in Taltíbij, glasnika. Diáfor, sodnik.⁴¹ Ahilov in Deidamêjin sin Neoptólem z otoka Skiros; njegov oče "Pira"⁴² ga je klical tudi "Pir". Vseh ladij je bilo 245.⁴³

98. IFIGENIJA

Ko je bil Agamemnon z bratom Menelajem in izbranimi ahajskimi voditelji

³⁵ *Areílikov*: To se ujema z *Iliado* 14.450–451, kjer je Arkezilajev brat Protoenor označen kot "sin Areíliku".

³⁶ *iz Téspije*: Ime se ponavadi pojavlja v množinski obliki (Tespíje, rod. Tespíj). Gre za staro mesto v južni Bojotiji ob vznožju Helikona.

³⁷ *Likov in Pernidin sin Jálmen*: V *Iliadi* 2,511–516 sta Jalmen in Askalaf sinova Aresa (boga vojne) in Astiohe. Pernide iz drugih virov ne poznamo.

³⁸ *Kalhodóntov*: Običajnejša različica imena je Halkodónt.

³⁹ *Amarinkêj*: V *Iliadi* 2,622 ne gre nad Trojo on, temveč njegov sin Diór.

⁴⁰ *Górgidin*: Običajna različica imena ni Gorgida, ampak Gorga.

⁴¹ *Diáfor, sodnik*: Ta oseba se ne pojavi v nobenem drugem viru.

⁴² *njegov oče "Pira"*: Pod imenom "Pira" je Ahil, preoblečen v dekle, živel pri kralju Likomedu (prim. 96. zgodbo). Zgodbi o tem Ahilovem vzdevku je morda botroval prav poskus razlage, zakaj njegov sin Neoptolem nastopa tudi pod imenom Pir. Neoptolemova mati Deidamêja je bila ena od Likomedovih hčera.

⁴³ *Vseh ladij je bilo 245*: Navedena vsota je veliko prenizka. Seštevek gornjih števil je 1306 ladij.





namenjen v Trojo po Menelajevo ženo Heleno, ki jo je bil odpeljal Aleksander Paris, jih je v Ávlidi zadrževalo neugodno vreme. Diana se je namreč togotila, ker je Agamemnon na lovu ranil njeno košuto, o njej sami pa oholo govoril.⁴⁴ Ko je Agamemnon sklical vedeževalce in slišal Kalhantov odgovor, da lahko pomiri božjo jezo zgolj z žrtvovanjem njegove hčerke Ifigenije, se je pričel upirati, vendar ga je Odisej s svojimi nasveti pregovoril k nesebičnemu dejanju. Agamemnon ga je nato poslal z Diomedom,⁴⁵ naj pripelje Ifigenijo. Ob prihodu k njeni materi Klitajmnéstri se je Odisej zlagal, češ da jo bodo omožili z Ahilom. Toda ko jo je privedel v Ávlido in jo je oče hotel žrtvovati, se je Diani deklica zasmilila. Pred oči Grkov je spustila meglo in namesto Ifigenije podtaknila košuto, njo samo pa skozi oblake odnesla v deželo Távrijcev in jo tamkaj postavila za svečenico v svojem svetišču.

99. AVGA

Álejevi hčeri Ávgi je storil silo Herkul. Ko je napočil čas poroda, je rodila na gori Parténij in tam dete izpostavila. Ob istem času je izpostavila otroka, ki ga je spočela z Meleágrom, tudi Jázijeva hči Atalánta. Vendar je Herkulovega sinčka dojila košuta. Oba so našli pastirji, ju vzeli k sebi in vzredili. Herkulovega sina so poimenovali Télef,⁴⁶ ker ga je bila dojila košuta, Atalantinega pa Partenopáj, ker je njegova mati hlinila devištvo in ga izpostavila na Parteniju, "Deviški gori".⁴⁷ Avga sama je v strahu pred očetom zbežala v Mézijo⁴⁸ h kralju Tevtrántu, ki sam ni imel otrok in jo je zato sprejel za svojo hčer.⁴⁹

⁴⁴ ranil ... govoril: Higin združuje dve različici zgodbe: prvo, po kateri je bila košuta posvečena Diani, in drugo (pogostejšo), po kateri je Agamemnon ob svojem lovskem uspehu omalovažujoče govoril o boginji.

⁴⁵ Odiseja ... z Diomedom: V Evripidovi tragediji *Ifigenija v Ávlidi* Odisej in Diomed pri tem ne odigrata nikakršne vloge.

⁴⁶ Télef: Apolodor v *Biblioteki* 2,147 in 3,104, kjer prinaša Avgino zgodbo, razlaga Telefovo ime kot skovanko iz grških besed *thelé* "sesek" in *élapfos* "košuta".

⁴⁷ Partenopáj ... na Parteniju, "Deviški gori": *Parthénos* je v grščini "devica". Odlomek dejansko prinaša dvojne možni razlag otrokovega imena: izpeljano je bodisi iz imena gore, na kateri je bil izpostavljen, bodisi iz *parthénos* "devica" in korena *op-* "gledati, videz", torej "imeti videz device" ali "hliniti devištvo".

⁴⁸ Mézijo: Mezija je bila rimska provinca južno od Donave, ki je obsegala velik del današnje Srbije in Bolgarije. Tu pa je mišljena maloazijska pokrajina Mizija, v katero postavlja zgodbo tudi Apolodor (3,103–104).

⁴⁹ za svojo hčer: V preostalih ohranjenih različicah zgodbe je postala njegova žena.





NADA GROŠELJ

100. TEVTRANT

Mezijskega kralja Tevtranta je hotel Afarêjev sin Ídas pripraviti ob kraljestvo. Ko je prišel v Mezijo Herkulov sin Telef s spremljevalcem Partenopajem, da bi po nasvetu preročišča tam poiskal mater, mu je zato Tevtrant obljubil kraljestvo in svojo hčer Avgo za ženo, če ga obvaruje pred sovražnikom. Telef ni zanemaril kraljeve ponudbe, temveč je s Partenopajevo pomočjo porazil Idasa v enem samem spopadu. Kralj je bil mož beseda: izročil mu je kraljestvo in ga oženil z njegovo ničesar slutečo materjo Avgo. Ker pa Avga ni hotela, da bi jo oskrnil kateri koli smrtnik, je sklenila Telefa umoriti, ne vedoč, da je njen sin. Ko sta stopila v zakonsko spalnico, je torej vzela meč, da bi ga pokončala. Tedaj pa se je, tako pravijo, po volji bogov med njima dvignila orjaška kača. Ob pogledu nanjo je Avga odvrгла meč in Telefu razkrila svojo namero. Ko je slišal njene besede, jo je hotel ubiti, saj ni vedel, da je njegova mati, toda Avga je zaprosila za pomoč Herkula, ki ji je bil storil silo. Po Herkulovem posredovanju je Telef prepoznal mater in jo odvedel nazaj v svojo domovino.

101. TELEF

Kot pripoveduje zgodba, je Herkulovega in Avginega sina Telefa Ahil v bitki⁵⁰ ranil s Híronovo⁵¹ sulico. Ker mu je rana dan za dnem prizadevala ostudne bolečine, je vprašal Apolonovo preročišče za svet, kaj bi ga ozdravilo; odgovor se je glasil, da ga lahko ozdravi edinole ista sulica,⁵² s katero je bil ranjen. Ob tej vesti se je Telef podal h kralju Agamemnonu in po Klitajmnestrinem nasvetu potegnil iz zibelke Orésta, tedaj še dojenčka, z grožnjo, da ga bo ubil, če mu Ahajci ne pomorejo. Ker pa so ti prejeli prerokbo, da Troje ne bodo mogli zavzeti brez Telefovega vodstva, so se z njim rade volje spravili in zaprosili Ahila, naj ga ozdravi. Ahil jim je odvrnil, da se na zdravilsko umetnost ne spozna. Tedaj je Odisej dejal: "Apolon ne govori o tebi, temveč omenja povzročitelja rane, sulico." Ko so sulico ostrgali,⁵³ je bil Telef ozdravljen. Njihovi prošnji, naj gre z njimi nad Trojo,

⁵⁰ v *bitki*: Ko so šli Grki nad Trojo, so pomotoma napadli Telefovo kraljestvo Mizijo, ker so jo zamenjali za svoj cilj.

⁵¹ *Híronovo*: Modri in dobrohotni Kentaver Hiron, sin Krona/Saturna in Fílire, je bil učitelj več slavnim grškim junakom: Asklepiju, Jazonu, Ahilu.

⁵² *ista sulica*: Iz nesporazuma, do katerega pride v nadaljevanju, je jasno, da prerokba ni mogla izrecno omenjati sulice, ampak le "povzročitelja rane".

⁵³ *Ko so sulico ostrgali*: Rano je pozdravila rja, ki so jo ostrgali s sulice.





sicer ni ustregel, ker je bil oženjen s Priamovo hčerjo Laódiko, toda ker so mu izkazali uslugo in ga ozdravili, jih je popeljal do Troje in jim razkazal kraje in poti. Nato je odpotoval v Mezijo.

102. FILOKTET⁵⁴

Pojántovega in Demonásinega sina Filoktéta je na otoku Lémnos⁵⁵ v nogo pičila kača. Poslala jo je Junona,⁵⁶ razjarjena, ker si je edini od vseh drznil zgraditi grmado za Herkula,⁵⁷ ko je ta odložil človeško telo in postal nesmrten. Zaradi te usluge mu je Herkul podaril svoje božanske puščice. Toda ko Ahajci niso več mogli prenašati ostudnega smradu, ki se je širil iz rane, so ga po ukazu kralja Agamemnona izpostavili na Lemnosu skupaj z božanskimi puščicami. Zapuščnemu je prinašal hrano pastir kralja Áktorja, Dolopíonov sin Ifímah. Pozneje pa je bilo Ahajcem prerokovano, da Troje ne bodo mogli zavzeti brez Herkulovih puščic. Tedaj je poslal Agamemnon k njemu na ogled Odisēja in Dioméda. Pregovorila sta ga, naj ne goji zamere, temveč naj pomaga pri zavzetju Troje, ter ga odvedla s seboj.

103. PROTEZILAJ

Ahajcem je bilo prerokovano, da moža, ki bo prvi stopil na trojansko obrežje, čaka smrt. Medtem ko so se drugi ob pristanku brodovja obotavljali, je Joláj, Ífiklov in Diomedéjin sin, prvi skočil z ladje in takoj padel od Hektorjeve roke. Ker je umrl prvi med borci, so ga vsi imenovali Proteziláj.⁵⁸ Ko pa je njegova žena,

⁵⁴ *Filoktet*: Higinova zgodba se precej opira na Evripidovo tragedijo *Filoktet*, vendar ji ne sledi dobesedno: ne omenja, denimo, trojanske delegacije, ki se v Evripidovi različici pride potegovat za Filoktetovo naklonjenost še pred grškim odposlanstvom.

⁵⁵ *na otoku Lémnos*: po drugih različicah na otoku Hríza ali Ténéed.

⁵⁶ *Poslala jo je Junona*: Ta motiv najdemo zgolj pri Higinu. Po drugi različici se je v Filokteta zaljubila nimfa Hríza z istoimenskega otoka, ker jo je zavrnil, pa ga je preklela in poslala nadenj strupeno hidro.

⁵⁷ *zgraditi grmado za Herkula*: Pri tragiških pesnikih si Filoktet prisluži Herkulovo hvaležnost s tem, da mu grmado *prižge*, medtem ko mu jo postavi (npr. v Sofoklovih *Trahinkah*) sin Hílos s prijatelji. Motiv, da je Herkulovo grmado zgradil Filoktet, se sicer pojavi tudi v 36. zgodbi (*Dejanejra*), vendar se najde zgolj pri Higinu.

⁵⁸ *Proteziláj*: Ime so izpeljevali iz grških besed *prôtos* "prvi" in *laós* "vojska", torej "prvi od vojske", ki je umrl. Motiva, da bi Protezilaj dobil to ime šele po smrti, ne prinaša noben drug vir.





NADA GROŠELJ

Akástova hčerka Laodamêja, slišala za njegovo smrt, je v joku prosila bogove, da bi se smela tri ure pogovarjati z njim. Bogovi so jo uslišali: Merkur ga je privedel nazaj in z njim je govorila tri ure. Ko pa je Protezilaj znova umrl, Laodameja te bolečine ni prenesla.

104. LAODAMEJA

Ko je Akastova hčerka Laodameja po moževi smrti izkoristila tiste tri urice, ki si jih je izprosila od bogov, ni mogla prenašati joka in bolečine. Zato si je izdelala bronast kip v podobi svojega soproga Protezilaja, ga pod pretvezo bogoslužja postavila v spalnico in ga pričela častiti. Toda ko ji je služabnik nekega jutra prinesel sadje za daritev, je pogledal skozi špranjo in videl, kako drži Protezilajev kip v objemu in ga poljublja. V prepričanju, da ima ljubimca, je obvestil njenega očeta Akasta. Ta je pridrl v spalnico in zagledal Protezilajevo podobo. Da se hči ne bi še dalje mučila, je ukazal kip in svete predmete sežgati na grmadi. Te bolečine pa Laodameja ni prenesla, zato se je še sama vrgla na grmado in zgorela.

105. PALAMED

Ker je Návplijev sin Palaméd nekoč ujel Odiseja na limanice,⁵⁹ je ta dan za dnem tuhtal, kako bi ga ubil. Naposled je skoval naklep. K Agamemnonu je poslal svojega vojaka s sporočilom, češ da je imel v sanjah videnje, naj tabor za en dan premaknejo drugam. Agamemnon je v veri, da je to res, ukazal za en dan premakniti tabor, Odisej pa je ponoči na mestu, kjer je prej stal Palamedov šotor, skrivoma sam zakopal veliko težo zlata. Vrhu tega je napisal pismo in ga izročil frigijskemu ujetniku, češ naj ga nese Priamu, enega svojih vojakov pa je poslal naprej, da je moža nedaleč od tabora ubil. Ko se je vojska naslednjega dne vračala v tabor, je neki vojak prinesel Agamemnonu pismo, ki ga je bil sestavil Odisej in je bilo nastavljeno na Frigijčevem truplu. Naslovljeno je bilo "Palamedu od Priama", obljubljal pa mu je toliko zlata, kolikor ga je Odisej zakopal pod šotor, če mu izda Agamemnonov tabor, kot sta se dogovorila. Ker je Palamed pred kraljem dejanje zanikal, so zatorej odšli v njegov šotor in zlato izkopali. Ob pogledu nanj je Agamemnon verjel, da se je izdajstvo res zgodilo. Tako je Odisej Palameda ujel na limanice in vojska ga je ubila, čeprav je bil nedolžen.

⁵⁹ ujel Odiseja na limanice: Gl. 95. zgodbo.



106. HEKTORJEV ODKUP⁶⁰

Ko je Agamemnon Hrizu, svečeniku Apolona Smintêja,⁶¹ vrnil hčerko Hrizéido, je istočasno odpeljal Ahilu Brizéido, hčerko svečenika Brizêja in Ahilovo ujetnico iz Mezije, ker je bila zelo lepa. Zato Ahil od jeze ni več hodil v boj, marveč se je v šotoru ukvarjal z igranjem na plunko. Ko pa je Hektor potiskal Argejce nazaj in je Patroklos obsul Ahila z očitki, mu je ta izročil svojo bojno opravo. Z njo je Patroklos pognal Trojance v beg, ker so ga imeli za Ahila, in ubil Sarpédona, sina Jupitra in Evrope. Patrokla samega je pozneje ubil Hektor in z njegovega trupla so sneli Ahilovo opravo. Nato se je Ahil poravnal z Agamemnonom, ta pa mu je vrnil Brizeido. Ker je hotel nastopiti proti Hektorju kar golorok, mu je njegova mati Tetida izprosila od Vulkana bojno opravo, ki so mu jo po morju prinesle Nereide.⁶² Tako opravljen je pokončal Hektorja, nato pa ga privezal k vozu in vlačil okoli trojanskega obzidja. Ker ga ni hotel predati očetu za pokop, je Priam na Jupitrov ukaz in pod Merkurjevim vodstvom prišel v danajski tabor ter odkupil sinovo truplo z zlatom. Nato ga je pokopal.

107. RAZSODBA O BOJNI OPRAVI⁶³

Po Hektorjevem pogrebu je Ahil postopal okoli trojanskega obzidja in se hvalil, češ da je Troji sam zadal smrtni udarec. Zato se je Apolon razsrdil nanj. Privzel si je lik Aleksandra Parisa, ga ranil s puščico v peto – ta je bila baje umrljiva⁶⁴ – in ga tako ubil. Po Ahilovi smrti in pogrebu je Ajant Telamonijec zahteval, naj mu Danajci kot Ahilovemu bratrancu po očetu⁶⁵ izročijo njegovo opravo, toda

⁶⁰ *Hektorjev odkup*: Naslov (izvirno *Hectoris lytra*) je povzet po istoimenski tragediji starorimskega pesnika Kvinta Ēnija (239–169 pr. Kr.).

⁶¹ *Smintêja*: Smintêj je bil bogoslužni vzdevek boga Apolona, najbrž izpeljan iz imena mesta Sminta v Troádi, kjer so ga častili.

⁶² *bojno opravo, ki so mu jo po morju prinesle Nereide*: V *Iliadi* mu jo prinese sama Tetida, in sicer po zraku: "ona pa šine ko sokol raz snežno golico Olimpa, / svetlo orožje nosèč, mojstrovino Hefaista kovača" (18,616–617). V drugih pogledih Higinova zgodba tesno sledi Homerju.

⁶³ *Razsodba o bojni opravi*: Naslov (izvirno *Armorum iudicium*) je povzet po istoimenski tragediji Enijevega nečaka Marka Pakúvija (220–ok. 130 pr. Kr.).

⁶⁴ *umrljiva*: ranljiva.

⁶⁵ *kot Ahilovemu bratrancu po očetu*: Ahilov oče Pelej in Ajantov oče Telamon sta bila brata. Po uveljavljeni različici Ajant sicer ni zahteval Ahilove oprave zaradi njunega sorodstva, ampak zato, ker je bil za Ahilom največji grški junak.



NADA GROŠELJ

Agamemnon in Menelaj⁶⁶ sta mu jo zaradi Minervinega srda⁶⁷ odrekla in predala Odiseju. Ajant je zbesnel in v blaznosti poklal svoje ovce, nato pa ranil in ubil še sebe prav s tistim mečem, ki ga je prejel v dar od Hektorja,⁶⁸ ko se je spopadel z njim v bitki.

108. TROJANSKI KONJ⁶⁹

Ker Ahajci deset let niso mogli zavzeti Troje, je Epêj po Minervinem nasvetu izdelal orjaškega lesenega konja. V njem so se zbrali Menelaj, Odisej, Diomed, Tesánder,⁷⁰ Sténel, Akamánt, Toánt, Maháon in Neoptólem, Grki pa so nanj napisali: "MINERVI V DAR POKLANJAJO DANAJCI" in nato preselili svoj tabor na otok Téned. Ko so Trojanci to videli, so menili, da so sovražniki odšli. Priam je velel potegniti konja na Minervino utrdbo in odredil veliko praznovanje, vpitju vidkinje Kasandre, češ da so notri sovražniki, pa ni nihče verjel. Konja so postavili na utrdbo in ponoči pospali, utrujeni od zabave in vina. Tedaj je Sínon odprl konja, da so Ahajci zlezli ven. Pobili so stražarje pri mestnih vratih, na dano znamenje spustili noter svoje tovariše in se polastili Troje.

109. ILIONA

Ko je Hekuba rodila Priamu sina Polidóra, sta ga zaupala v vzgojo hčeri Ilioni, omoženi s tračanskim kraljem Polimnéstorjem. Iliona ga je vzgojila kot svojega sina, Déipila, ki ga je bila spočela s Polimnestorjem, pa kot svojega brata, da bi lahko izpolnila obljubo staršem, četudi bi se kateremu od njiju kaj pripetilo. Ko pa so Ahajci po zavzetju Troje hoteli iztrebiti Priamov rod, so Hektorjevega in Andrómahinega sinčka Astiánaksa vrgli z obzidja, medtem ko so Polimnestorju

⁶⁶ *Agamemnon in Menelaj*: Po drugih različicah nista razsojala onadva, ampak bodisi vsi grški voditelji skupaj bodisi "hčere Trojancev" (tako v *Odiseji* 11,547).

⁶⁷ *zaradi Minervinega srda*: Ajant si je nakopal Minervin srd, ker je v boju prevzetno odklonil njeno pomoč (prim. Sofokles, *Ajant* 762–777).

⁶⁸ *ki ga je prejel v dar od Hektorja*: V 7. spevu *Iliade* pride do dvoboja med Ajantom in Hektorjem, ki se konča neodločeno. Junaka si izmenjata darove: Hektor podari Ajantu meč, Ajant pa njemu pas. Poznejši avtorji uvedejo motiv, da prineseta ti darili nesrečo novima lastnikoma: ko Ahil premaga Hektorja, ga priveže na svoj voz in vlačí po tleh prav z Ajantovim pasom, medtem ko se Ajant zabode s Hektorjevim mečem.

⁶⁹ *Trojanski konj*: Večina detajlov se ujema z 2. spevom Vergilijeve *Eneide*, izjemi sta le dve: 1. v *Eneidi* konja ne potegnejo na utrdbo na Priamov ukaz, temveč na zahtevo vseh Trojancev; 2. namesto Diomeda je v konju skrit Epêj.

⁷⁰ *Tesánder*: Druga različica imena je Tersander.





po slih obljubili v zakon Agamemnonovo hčer Elékto in velik kup zlata, če ubije Priamovega sina Polidora. Polimnestor ni zavrnil besed poslancev, temveč je nevede ubil svojega sina Deipila, misleč, da je pokončal Priamovega sina Polidora. Polidor je medtem odpotoval k Apolonovemu preročišču povprašat o svojih starših.⁷¹ Prejel je odgovor, da mu je domovina požgana, oče ubit, mati pa v suženjstvu. Ko je ob vrnitvi videl, da ni tako, kot mu je povedalo preročišče (mislil je namreč, da je Polimnestorjev sin), je vprašal sestro Iliono, zakaj se je prerokba glasila tako zelo drugače. Tedaj mu je sestra razkrila resnico in po njenem nasvetu je Polimnestorja oslepil ter ubil.

110. POLIKSENA

Ko so se zmagoviti Danajci v Iliju vkrcavali na ladje, da bi se vrnili na svoje domove, in so natovarjali vsak svoj plen, je – tako gre zgodba – spregovoril iz groba Ahilov glas in zahteval svoj delež. Zato so Danajci na njegovem grobu žrtvovali Priamovo hčerko Polikséno – prelepo devico, zaradi katere je Ahil padel od Aleksandrove in Deifobove roke, ko je v želji po poroki z njo prišel na pogajanje.

111. HEKUBA

Ko je Odisej peljal v sužnost Hekubo, Kisêjevo – ali, kot pravijo drugi avtorji, Dimántovo – hčer, Priamovo ženo in Hektorjevo mater, se je vrgla v Helespónt in se baje spremenila v psico. Od tod drugo ime za Helespont – Kinêjsko ali Pasje morje.⁷²

112. IZZIVALCI IN NJIHOVI NASPROTNIKI V BOJIH⁷³

Menelaj se je boril z Aleksandrom, ki pa ga je Venera iztrgala iz boja. Diomed se je boril z Enejem, a tudi Eneja je rešila Venera. Prav tako se je boril z Glavkom, vendar sta se prepoznala kot gostinska prijatelja in razšla. Boril se je tudi s Pándarom in z drugim Glavkom;⁷⁴ Pandar in Glavk sta padla. Ajant se je boril s

⁷¹ *povprašat o svojih starših*: ne o svojem poreklu, saj je mislil, da ga pozna, ampak najbrž o nečem, kar je zadevalo Polimnestorja in Iliono.

⁷² *Kinêjsko ali Pasje morje*: Etimologija je izpeljana iz grške besede za psa, *kýon* (osnova *kyn-*).

⁷³ *Izzivalci in njihovi nasprotniki v bojih*: Ti boji zvečine temeljijo na Homerju in cikličnih epih.

⁷⁴ *in z drugim Glavkom*: V 5. spevu *Iliade* se ob Pandaru ne bori Glavk, ampak Enej, ki ga mati Venera reši iz bitke.





NADA GROŠELJ

Hektorjem, vendar sta si izmenjala darila in se razšla: Ajant je podaril Hektorju pas, s katerim ga je pozneje vlekel Ahil, Hektor pa Ajantu meč, s katerim je ta napravil samomor. Patroklos se je boril s Sarpedonom in Sarpedon je padel. Menelaj se je boril z Evfórbom; Evforb je padel, pozneje pa je postal Pitagora in se spominjal, da se je njegova duša selila v različna telesa. Ahil se je boril z Asteropájem; Asteropaj je padel. Boril se je tudi s Hektorjem, ki je prav tako padel. Boril se je z Enejem in ga zapodil v beg. Prav tako se je boril z Agénorjem, vendar je Agenorja rešil Apolon. Nadalje se je boril z Amazonko Penteziléjo, Marsovo in Otrérino hčerko; Pentezileja je padla. Antíloh se je boril z Mémnonom in padel. Z Memnonom se je boril tudi Ahil in ga ubil. Filoktet se je boril z Aleksandrom; Aleksander je padel. Neoptolem pa se je boril z Evrípilom in Evripil je padel.

113. KDO JE UBIL KATEREGA OD VELJAKOV⁷⁵

Ahila je ubil Apolon v Aleksandrovi podobi. Hektor je ubil Protezilaja in Antiloha. Agénor je ubil Elefenorja in Klonija. Deífob je ubil Askalafa in Avtónoa. Ajant⁷⁶ je ubil Hipodáma in Hrómiya. Agamemnon je ubil Ifidamánta in Glavka. Ajant Lokrijec je ubil Gárgaza in Gávija.⁷⁷ Diomed je ubil Dólona in Réza. Evripil je ubil Nireja in Mahaona. Sarpedon je ubil Tlepolema in Ántifa. Ahil je ubil Tróila. Menelaj je ubil Deifoba. Ahil je ubil Astínoma in Pilájmena, Neoptolem pa Priama.

114. KOLIKO MOŽ JE POBIL KATERI OD AHAJCEV

Ahil jih je pobil dvainsedemdeset, Antiloh dva, Protezilaj štiri, Penélej dva, Evripil enega, Oilêjev sin Ajant štiriindvajset, Toant dva, Léit dvajset, Trazimed dva, Agamemnon šestnajst, Diomed osemnajst, Menelaj osem, Filoktet tri, Meríon sedem, Odisej dvanajst, Idomenej trinajst, Leontej pet, Ajant Telamonijec osemindvajset, Patroklos triinpetdeset, Polipojt enega, Tevker trideset in Neoptolem šest. To nanese skupno 362.⁷⁸

⁷⁵ *Kdo je ubil katerega od veljakov*: V tem razdelku je precej odstopanj od Homerja in drugih avtorjev.

⁷⁶ *Ajant*: Mišljen je Telamonov sin Ajant.

⁷⁷ *Gárgaza ... Gávija*: neznani osebi. Gargaza omenja Higin kot enega od Trojancev tudi v 115. razdelku, Gavij pa je rimsko rodbinsko ime.

⁷⁸ 362: v resnici 329.





115. KOLIKO MOŽ JE POBIL KATERI OD TROJANCEV

Hektor jih je pobil enaintrideset, Aleksander tri, Sarpedon dva, Pántoos štiri, Gargaz dva, Glavk štiri, Polidamant tri, Enej osemindvajset, Deifob štiri, Klejt tri, Akamant enega in Agenor dva. To nanese skupno osemnosemdeset.⁷⁹

BIBLIOGRAFIJA

Gantar, K., Senegačnik, B. (2000): *Sofokles: Ajant; Trahinke; Filoktet*, prevod in spremna besedila, Obzorja, Maribor.

Marshall, P. K. (2002²): *Hyginus: Fabulae. Editio altera*, K. G. Saur, München.

Rose, H. J. (1967³): *Hygini Fabulae*, kritična izdaja in spremna besedila, A. W. Sijthoff, Leiden.

Smith, R. S., Trzaskoma, S. M. (2007): *Apollodorus' Library and Hyginus' Fabulae: Two Handbooks of Greek Mythology*, prevod in spremna besedila, Hackett Publishing Company, Indianapolis/Cambridge.

Sovrè, A. (1965): *Homer: Iliada*, prevod, DZS, Ljubljana.

Sovrè, A. (1966): *Homer: Odiseja*, prevod, DZS, Ljubljana.



⁷⁹oseminosemdeset: v resnici sedeminosemdeset.

